

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาแนวทางการพัฒนาการฝึกนักศึกษาวิชาทหารและประเมินการฝึกนักศึกษาวิชาทหารชั้นปีที่ 1 ของศูนย์ฝึกนักศึกษาวิชาทหาร มณฑลทหารบกที่ 13 ตามความคิดเห็นของข้าราชการทหารหน่วยฝึกนักศึกษาวิชาทหาร ผู้กำกับนักศึกษาวิชาทหาร และนักศึกษาวิชาทหารครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามระเบียบวิธีวิจัยจนได้ผลการตอบแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง แล้วทำการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ ทำให้ได้ข้อสรุป ซึ่งมีผลที่ควรนำมาอภิปรายและเสนอแนะดังต่อไปนี้

1 สรุปการวิจัย

5.1. วัตถุประสงค์การวิจัย

5.1.1 เพื่อประเมินการฝึกนักศึกษาวิชาทหารของศูนย์ฝึกนักศึกษาวิชาทหาร มณฑลทหารบกที่ 13 ตามความคิดเห็นของข้าราชการทหารหน่วยฝึกนักศึกษาวิชาทหาร ผู้กำกับนักศึกษาวิชาทหาร และนักศึกษาวิชาทหาร

5.1.2 เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการฝึกนักศึกษาวิชาทหารของศูนย์ฝึกนักศึกษาวิชาทหาร มณฑลทหารบกที่ 13

5.2 วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรในการวิจัย คือ ข้าราชการทหารหน่วยฝึกนักศึกษาวิชาทหาร ผู้กำกับนักศึกษาวิชาทหาร และนักศึกษาวิชาทหารชั้นปีที่ 1 จำนวน 2,802 คน เมื่อคำนวณหาขนาดตัวอย่างที่เหมาะสมโดยใช้สูตรได้ จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 350 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ เรื่องแนวทางการพัฒนาการฝึกนักศึกษาวิชาทหารศูนย์ฝึกนักศึกษาวิชาทหาร มณฑลทหารบกที่ 13 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือสถิติเชิงบรรยาย(Descriptive Statistics) ประกอบด้วย ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5.3 ผลการวิจัย

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ ตามระเบียบวิธีวิจัยแล้ว พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาวิชาทหาร โดยมีจำนวน 331 คน คิดเป็นร้อยละ 94.57 เป็นผู้กำกับนักศึกษาวิชาทหารจำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 3.43 และเป็นข้าราชการในศูนย์ฝึกนักศึกษาวิชาทหาร มณฑลทหารบกที่ 13 จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 2.00 ส่วนข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถามในแต่ละศูนย์ฝึก พบว่าส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาวิชาทหารในศูนย์ฝึกที่ 1 โรงเรียน

พิบูลวิทยาลัย โดยมีจำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 13.14 รองลงมาคือศูนย์ฝึกที่ 3 โรงเรียนโคกสำโรง วิทยา และศูนย์ฝึกที่ 5 โรงเรียนพัฒนานิคม มีจำนวนเท่ากันที่ 37 คน คิดเป็นร้อยละ 10.57 ศูนย์ฝึกที่ 1 โรงเรียนชัยบาดาลวิทยา มีจำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 10.29 ศูนย์ฝึกที่ 2 โรงเรียนพระนารายณ์ โดยมีจำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 10.00 ศูนย์ฝึกที่ 6 วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี และ ศูนย์ฝึกที่ 9 โรงเรียนอ่างทองปัทมโรจน์วิทยาคม มีจำนวนเท่ากันที่ 31 คน คิดเป็นร้อยละ 8.86 ศูนย์ฝึกที่ 8 วิทยาลัยเทคนิคอ่างทอง มีจำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 7.14 ศูนย์ฝึกที่ 7 โรงเรียนสิงห์บุรี มีจำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 6.86 ศูนย์ฝึกที่ 11 โรงเรียนชัยนาทพิทยาคม มีจำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 6.57 และศูนย์ฝึกที่ 10 โรงเรียนราษฎร์ประชานุเคราะห์ 33 มีจำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 5.14 ส่วนผลการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถสรุปผลการวิจัยตาม วัตถุประสงค์การวิจัยได้ดังต่อไปนี้

5.3.1 ความคิดเห็นต่อผลการฝึกนักศึกษาวิชาทหารศูนย์ฝึกนักศึกษาวิชาทหาร มณฑลทหารบกที่ 13 ราชดำเนินทุกด้านผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยว่ามีการปฏิบัติตามประเด็นในด้านต่าง ๆ อย่างเหมาะสมในระดับมาก โดยที่ด้านผลผลิต มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าด้านอื่น ๆ ที่ 4.29 รองลงมา เป็นด้านบริบทและสภาพแวดล้อม มีค่าเฉลี่ยที่ 4.28 ด้านกระบวนการ มีค่าเฉลี่ยที่ 4.14 และด้านปัจจัยสนับสนุน มีค่าเฉลี่ยที่ 3.61 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย

5.3.2 ด้านบริบทและสภาวะแวดล้อม พบว่า ความคิดเห็นต่อผลการฝึกนักศึกษาวิชาทหารศูนย์ฝึกนักศึกษาวิชาทหาร มณฑลทหารบกที่ 13 มีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก โดยมีปัจจัยย่อยที่กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยในระดับมากที่สุด จำนวน 2 ประเด็น คือประเด็นในความมุ่งหมายของการฝึกวิชาทหารดังกล่าวมุ่งส่งเสริมให้นักศึกษาวิชาทหารมีความตระหนักรู้และหวงแหนแผ่นดิน พร้อมทั้งจะเสียสละ อุทิศชีวิตให้กับแผ่นดินโดยไม่หวังสิ่งตอบแทนซึ่งมีค่าเฉลี่ยที่ 4.56 และประเด็นศูนย์การฝึกนักศึกษาวิชาทหาร มณฑลทหารบกที่ 13 มีการแจ้งถึงความมุ่งหมายของการฝึกวิชาทหาร มีค่าเฉลี่ยที่ 4.51

5.3.3 ด้านปัจจัยนำเข้า พบว่าความคิดเห็นต่อผลการฝึกนักศึกษาวิชาทหารศูนย์ฝึกนักศึกษาวิชาทหาร มณฑลทหารบกที่ 13 มีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยที่ 3.61 แม้จะมีหลายปัจจัยย่อย ที่มีผลการประเมินต่ำกว่าปัจจัยอื่น ๆ ในระดับปานกลาง คือปัจจัยการฝึกนักศึกษาวิชาทหารมีห้องสมุดและเอกสารเพียงพอสำหรับการศึกษาค้นคว้า มีค่าเฉลี่ยที่ 3.11 ปัจจัยการฝึกนักศึกษาวิชาทหารมีการจัดหา สื่อ สื่อและวัสดุอุปกรณ์ที่มีคุณภาพ มีค่าเฉลี่ยที่ 3.28 ปัจจัยบรรยากาศภายในห้องเรียนภาคทฤษฎี สะอาด ปลอดภัย สวยงาม มีสิ่งอำนวยความสะดวกพร้อมและเอื้อต่อการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยที่ 3.29 ปัจจัย บรรยากาศสถานที่ฝึกภาคสนาม สะอาด ปลอดภัย สวยงาม มีสิ่งอำนวยความสะดวกพร้อมและเอื้อต่อการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยที่ 3.38 ปัจจัยการฝึกนักศึกษาวิชาทหารมีสื่อและวัสดุอุปกรณ์เพียงพอต่อการดำเนินงานตามกิจกรรมในหลักสูตร มีค่าเฉลี่ยที่ 3.41 และปัจจัย การฝึกนักศึกษา

วิชาทหารมีการจัดทำทะเบียนสื่อและวัสดุอุปกรณ์และบริหารการใช้สื่อวัสดุอุปกรณ์อย่างมีประสิทธิภาพ มีค่าเฉลี่ยที่ 3.47

5.3.4 ปัจจัยด้านกระบวนการ พบว่าความคิดเห็นต่อผลการฝึกนักศึกษาวิชาทหาร ศูนย์ฝึกนักศึกษาวิชาทหาร มณฑลทหารบกที่ 13 มีผลการประเมินอยู่ในระดับ มาก โดยมีค่าเฉลี่ยที่ 4.14

5.3.5 ปัจจัยด้านผลผลิต พบว่าความคิดเห็นต่อผลการฝึกนักศึกษาวิชาทหาร ศูนย์ฝึกนักศึกษาวิชาทหาร มณฑลทหารบกที่ 13 มีผลการประเมินอยู่ในระดับ มาก โดยมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าด้านอื่น ๆ ที่ 4.29 และมีประเด็นที่เป็นปัจจัยย่อยที่มีผลการประเมินในระดับมากที่สุด คือ ประเด็นท่านคิดว่านักศึกษาวิชาทหารมีจิตสำนึกมีอุดมการณ์และมีความเลื่อมใสในการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ เป็นประมุข เทิดทูนและยึดมั่นในสถาบันชาติศาสนา พระมหากษัตริย์ โดยมีค่าเฉลี่ยที่ 4.55

5.3.6 แนวทางการพัฒนาการฝึกนักศึกษาวิชาทหารของศูนย์ฝึกนักศึกษาวิชาทหาร มณฑลทหารบกที่ 13 เมื่อนำประเด็นด้านปัจจัยนำเข้า ซึ่งมีผลการประเมินต่ำกว่าด้านอื่น ๆ มากำหนดประเด็นสัมพันธภาพ กลุ่มเป้าหมายถึง แนวทางการพัฒนาการฝึกนักศึกษาวิชาทหารของศูนย์ฝึกนักศึกษาวิชาทหาร มณฑลทหารบกที่ 13 มีผลการวิเคราะห์เนื้อหาซึ่งแยกเป็นกลุ่มที่ให้ข้อมูลดังนี้

1) กลุ่มผู้บริหาร เห็นว่าผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้า ในภาพรวมอยู่ในเกณฑ์ที่ดีอยู่แล้ว เนื่องจากการสนับสนุนปัจจัยต่าง ๆ ให้เพียงพอที่จะดำเนินการฝึกศึกษาให้กับนักศึกษาวิชาทหารได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่สิ่งสำคัญคือ ความรู้ความสามารถในการสอน ประสบการณ์ของครูฝึก และแรงจูงใจที่จะส่งเสริมให้นักศึกษาวิชาทหารมีความเอาใจใส่ต่อการรับการฝึกศึกษา ซึ่ง มีรายละเอียด ดังนี้

(1) ครูฝึก ควรได้รับการอบรมให้เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถในการถ่ายทอดทั้งด้าน วิชาการและทักษะทางทหาร หรือเทคนิคการสอน อีกทั้งมีประสบการณ์ในการบรรดลอดจน ความสามารถในการปลูกฝังอุดมการณ์รักชาติ ความจงรักภักดีต่อสถาบัน และการสร้างแรงจูงใจให้นักศึกษาวิชาทหาร อยากรู้ อยากสัมผัสเทคนิควิทยาการด้านการทหาร

(2) ด้านแรงจูงใจในการเข้ามาเป็นนักศึกษาวิชาทหาร ควรสร้างแรงจูงใจให้นักศึกษาวิชาทหาร เข้ามารับการฝึกศึกษาเพราะความอยากเข้ารับราชการทหาร มิใช่เข้ามาเพราะไม่อยากถูกเกณฑ์เข้ามาเป็นทหารกองประจำการอย่างเช่นปัจจุบัน โดยมีแนวทางในการสร้างแรงจูงใจคือ

ก. ควรเสริมสร้างให้นักศึกษาวิชาทหาร มีความรักในเกียรติและศักดิ์ศรีของนักศึกษาวิชาทหารไม่ต่างจากนักเรียนทหาร

ข. สร้างแรงจูงใจในการเข้ามาเป็นนักศึกษาวิชาทหาร โดย กำหนดคุณสมบัติให้ผู้ที่จะเข้ารับราชการทหารทุกระดับ ทั้งนายทหารชั้นประทวน และนายทหารชั้นสัญญาบัตร ต้องผ่านการเป็นนักศึกษาวิชาทหารมาก่อน ควบคู่กับคุณสมบัติด้านการศึกษา

ค. กำหนดสัดส่วนในการสอบคัดเลือกเข้าเป็นนักเรียนทหารแก่ผู้สำเร็จการศึกษาวิชาทหาร เช่นเดียวกับการกำหนดสัดส่วนให้กับทหารกองประจำการ เพื่อให้ได้ผู้สำเร็จการศึกษาวิชาทหารที่มีความรู้ความสามารถ เข้ารับราชการทหารต่อไป

ง. ยกเลิก กฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง ที่กำหนดให้ผู้สำเร็จการศึกษาวิชาทหารไม่ต้องถูกเกณฑ์เข้ามาเป็นทหารกองประจำการ

2) กลุ่มข้าราชการในศูนย์การฝึกนักศึกษาวิชาทหาร มณฑลทหารบกที่ 13 เห็นว่ามีประเด็นที่เป็นแนวทางการพัฒนาดังนี้

(1) การจัดทำห้องสมุดเพื่อให้ นักศึกษามีโอกาสศึกษาความรู้เพิ่มเติมจากตำราเรียน ทำได้โดยจัดเสริมเข้าไว้ในห้องประวัติศาสตร์ โดยศูนย์ฝึกนักศึกษาวิชาทหารได้จัดให้มีอยู่ในทุกศูนย์อยู่แล้ว เนื่องจากนักศึกษาวิชาทหารทุกชั้นปี มีเวลาจำกัดในการรับการฝึกศึกษา เวลาในการศึกษาค้นคว้าจึงมีไม่เพียงพอ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน(นรค.) จึงได้แจกจ่ายคู่มือวิชาทหารที่มีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับวิชาทหารเพียงพอ แก่นักศึกษาวิชาทหาร โดยที่การฝึกศึกษาจะเน้นที่การปฏิบัติมากกว่าทฤษฎี เน้นการฝึกระเบียบวินัยในแบบธรรมเนียมทหาร ส่วนความรู้เกี่ยวกับวิชาการทางทหารจะสอนภาคทฤษฎีและประกอบการฝึกปฏิบัติ ซึ่งจะมีอยู่ในคู่มือวิชาทหารของนักศึกษาวิชาทหารอยู่แล้ว

(2) วัสดุ อุปกรณ์ประกอบการฝึกศึกษา เช่น โปรเจ็คเตอร์ เครื่องเสียง แผนที่ เข็มทิศ ประกอบกล้องส่อง ควรให้มีการควบคุมการจัดหาโดย หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน (นรค.) และให้เป็น อัตราการจัดอาวุธยุทโธปกรณ์ (อจย.)/อัตราการจัดสิ่งอุปกรณ์ (อสอ.)ของมณฑลทหารบกที่ 13 เพื่อให้มีใช้ได้ตลอด เมื่อชำรุดมีการส่งซ่อมได้ ตามระบบการส่งกำลังบำรุงของกองทัพบก

(3) ศูนย์ฝึกนักศึกษาวิชาทหาร ควรจัดสร้างค่ายฝึกถาวร ประกอบด้วยที่พักครูฝึก ที่พักนักศึกษาวิชาทหาร กองอำนวยการฝึก สถานีฝึก และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ

3) กลุ่มผู้กำกับนักศึกษาวิชาทหาร เห็นว่ามีประเด็นที่เป็นแนวทางการพัฒนา โดยควรเพิ่มเติมสื่อและนำอาวุธยุทโธปกรณ์ทางทหารมาประกอบการฝึกศึกษาให้มากยิ่งขึ้น เพื่อเพิ่มแรงจูงใจให้นักศึกษาวิชาทหารมีความสนใจในการฝึกศึกษา ด้านครูฝึกควรวางแผนการเบิกจ่ายสิ่งอุปกรณ์ เครื่องช่วยฝึก ที่จำเป็น ไว้ล่วงหน้า เมื่อพบว่าชำรุดหรือสูญหาย ควรดำเนินการจำหน่ายและจัดหาทดแทนให้เพียงพอต่อความต้องการในการใช้ฝึกศึกษา สถานีฝึกแต่ละที่ควรเน้นความปลอดภัยของนักศึกษาวิชาทหารเป็นหลัก และมีแผนรองรับชัดเจน มีการจัดรถพยาบาลพร้อมบุคลากรทางการแพทย์จากโรงพยาบาล มาประจำในการฝึกภาคสนามตลอด 24 ชั่วโมง

2. อภิปรายผล

จากผลการวิจัยดังกล่าว มีประเด็นที่สามารถนำมาอภิปรายได้ดังนี้

2.1 จากความคิดเห็นต่อความเหมาะสมในการฝึกนักศึกษาวิชาทหารศูนย์ฝึกนักศึกษาวิชาทหาร มณฑลทหารบกที่ 13 ในภาพรวมพบว่า มีความเหมาะสมในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า มีผลการประเมินในระดับมากทุกด้าน ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับการศึกษาของ ไพชรินทร์ ศิริสมพันธ์ (2549 : บทคัดย่อ) ซึ่งศึกษาการประเมิน หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต(การทหาร) พ.ศ. 2544 ของโรงเรียนเสนาธิการทหารบก โดยใช้แบบจำลองซิป (CIPP Model) ประเมินหลักสูตร 4 ด้านคือ ด้านบริบท ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต ผลการวิจัยพบว่า หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต(การทหาร) พ.ศ. 2544 ของโรงเรียนเสนาธิการทหารบก ในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการศึกษาของ สุวัฒน์ วัฒนารมย์ (2555 บทคัดย่อ) ซึ่งศึกษาการประเมินหลักสูตรชั้นนายร้อยเหล่าทหารการเงินของโรงเรียนทหารการเงิน กรมการเงินทหารบก โดยใช้แบบจำลองซิป (CIPP Model) ประเมินหลักสูตร 4 ด้านคือ ด้านบริบท ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต ผลการวิจัยพบว่า หลักสูตรชั้นนายร้อยเหล่าทหารการเงินของโรงเรียนทหารการเงิน กรมการเงินทหารบกในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

2.2 ด้านบริบทและสภาวะแวดล้อม ผลการศึกษามีความเหมาะสมในระดับมาก โดยมีปัจจัยที่มีผลการประเมินในระดับมาก จำนวน 2 ปัจจัยคือ ปัจจัยในความมุ่งหมายของการฝึกวิชาทหารดังกล่าวมุ่งส่งเสริมให้นักศึกษาวิชาทหารมีความตระหนักรักและหวงแหนแผ่นดิน พร้อมทั้งจะเสียสละ อุทิศชีวิตให้กับแผ่นดินโดยไม่หวังสิ่งตอบแทนโดยมีค่าเฉลี่ยที่ 4.56 และปัจจัยศูนย์การฝึกนักศึกษาวิชาทหาร มณฑลทหารบกที่ 13 มีการเข้าถึงความมุ่งหมายของการฝึกวิชาทหาร มีค่าเฉลี่ยที่ 4.51 สอดคล้องกับการศึกษาของ ศิริพงษ์ เพียศิริ (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา พุทธศักราช 2543 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ผลการศึกษา พบว่า การประเมินบริบทของหลักสูตร พบว่า ด้านสภาวะแวดล้อม จุดมุ่งหมายโครงสร้าง และเนื้อหาสาระวิชาของหลักสูตร โดยรวมมีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน โดยจุดมุ่งหมายและโครงสร้างของหลักสูตรมีความสอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรปริญญาตรี นอกจากนั้นจุดมุ่งหมายของหลักสูตรมีความสอดคล้องกับกลุ่มของวัตถุประสงค์ของการศึกษาด้วยที่เป็นเช่นนี้เพราะว่า ความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของการฝึกวิชาทหารตามระเบียบและหลักสูตรการฝึกวิชาทหาร ได้กำหนดให้นักศึกษาวิชาทหารตระหนักว่า ตน คือ ส่วนหนึ่งของแผ่นดินจึงต้องมีความรักความหวงต่อแผ่นดิน พร้อมทั้งจะเสียสละอุทิศชีวิตให้กับแผ่นดินโดยไม่หวังสิ่งตอบแทนแต่อย่างใด และให้นักศึกษาวิชาทหาร มีความรู้และประสบการณ์ในวิชาทหารในกรอบที่เหมาะสม มี

ความพร้อมที่จะเข้ารับใช้ประเทศชาติในฐานะกำลังสำรองของกองทัพ เมื่อสำเร็จการศึกษาดำรงหลักสูตรด้วยความเต็มใจ ซึ่งข้อกำหนดดังกล่าวเป็นที่เข้าใจได้ง่าย เนื่องจากมีความชัดเจนเป็นอย่างดีและสามารถนำไปปฏิบัติได้จริงโดยหน่วยบัญชาการรักษาดินแดนได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการฝึกไว้ดังนี้ คือ 1) เพื่อให้นักเรียน นิสิต นักศึกษา ของสถาบันวิชาทหารต่าง ๆ ทั่วประเทศสมัครเข้ารับการฝึกวิชาทหาร มีความรู้พื้นฐานในวิชาทหารเบื้องต้นตลอดจนแบบธรรมเนียมของทหาร โดยให้นักศึกษาวิชาทหารชั้นปีที่ 1 และ 2 สามารถปฏิบัติหน้าที่เป็นลูกแถวได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งให้มีบุคลิกลักษณะทางทหาร มีระเบียบวินัย เชื่อฟังและปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา โดยเคร่งครัด มีสุขภาพพลานามัยที่สมบูรณ์แข็งแรง มีความอดทน ทั้งทางร่างกายและจิตใจ สามารถปฏิบัติตามภารกิจตามที่มีมอบหมายอย่างมีประสิทธิภาพ 2) ปลุกฝังนักศึกษาวิชาทหารให้มีความเชื่อมั่นในกองทัพและมีความรู้ความสามารถที่จะเข้ารับใช้ประเทศชาติในฐานะกำลังพลสำรอง เมื่อสำเร็จการศึกษาดำรงหลักสูตรและมีความเต็มใจเมื่อมีการเรียกพลเพื่อฝึกในยามปกติ หรือเรียกระดมพลในยามสงคราม 3) สร้างจิตสำนึกนักศึกษาวิชาทหาร ให้อุดมการณ์และมีความเลื่อมใสในการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข เกิดทุนและยึดมั่นในสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ 4) เพื่อให้ให้นักศึกษาวิชาทหารมีจิตความสามารถ มีความพร้อมในการป้องกันประเทศ และมีส่วนร่วมในการพัฒนาชาติอย่างมีประสิทธิภาพ 5) เพื่อให้ให้นักศึกษาวิชาทหารมีความรู้ในการประชาสัมพันธ์และเป็นสื่อของกองทัพในการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนมีความเชื่อมั่น ศรัทธา รวมทั้งให้ความร่วมมือกับสถาบันทหาร 6) เพื่อให้นักศึกษาวิชาทหารมีความรู้ความเข้าใจ ในเรื่องสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานเพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคมได้เป็นอย่างดีอีกทั้งให้เป็นผู้มีวัฒนธรรมและรักษาไว้ซึ่งขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามของชาติ และ 7) เพื่อให้ให้นักศึกษาวิชาทหารได้รับความรู้ทั่วไป โดยสอดคล้องกับการพัฒนาไปสู่การสงครามในอนาคต

2.3 จากความคิดเห็นต่อความเหมาะสมในการฝึกนักศึกษาวิชาทหารศูนย์ฝึกนักศึกษาวิชาทหาร มณฑลทหารบกที่ 13 ด้านปัจจัยสนับสนุน แม้ว่าโดยรวมการบริหารจัดการด้านปัจจัยสนับสนุนจะมีความเหมาะสม แต่พบว่า มีหลายปัจจัยย่อย ที่มีผลการประเมินต่ำกว่าปัจจัยอื่น ๆ คือ ปัจจัยการฝึกนักศึกษาวิชาทหารมีห้องสมุดและเอกสารเพียงพอสำหรับการศึกษาค้นคว้า มีค่าเฉลี่ยที่ 3.11 เนื่องจากปัจจัยด้าน แหล่งค้นคว้าภาคทฤษฎี ได้แก่ ห้องสมุดและเอกสารประกอบการศึกษาค้นคว้า คอมพิวเตอร์อินเทอร์เน็ต ซึ่งเป็นสื่อเทคโนโลยีสมัยใหม่ ประกอบกับสื่อที่ใช้อยู่บางชนิดชำรุดใช้งานไม่ได้ ทำให้ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการบำรุงซ่อมแซมจำนวนมาก ประกอบกับนักศึกษาวิชาทหารเองมีเวลาอย่างจำกัดในการฝึกศึกษา โอกาสที่จะเข้าไปใช้ห้องสมุดและสื่อต่าง ๆ มีน้อยมาก ปัจจัยการฝึกนักศึกษาวิชาทหารมีการจัดหา สื่อ สื่อและวัสดุอุปกรณ์ที่มีคุณภาพ มีค่าเฉลี่ยที่ 3.28 แม้ผลการตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยย่อยด้านงบประมาณ จะอยู่ในระดับเหมาะสม เพราะศูนย์ฝึกนักศึกษาวิชาทหาร มณฑลทหารบกที่ 13 มีการตั้งงบประมาณโดยกำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปี

ของศูนย์ฝึกนักศึกษาวิชาทหาร และจัดให้มีการบริหารจัดการเบิกจ่ายให้มีความถูกต้อง โปร่งใส ตรวจสอบได้ เช่น ค่าวัสดุฝึกค่าอาหาร ค่ายารักษาโรค ค่าพาหนะเคลื่อนย้ายกำลังพล เป็นต้น แต่การจัดสรรงบประมาณจากระดับนโยบาย คือ หน่วยเหนือขึ้นไปมีแนวโน้มการจัดสรรงบประมาณเพื่อการทดลองทุกปีซึ่งไม่สอดคล้องกับสถานการณ์บ้านเมืองปัจจุบัน และบดบังกล่าวไม่ได้ใช้เพื่อการจัดหาซื้อ สื่อและวัสดุอุปกรณ์ที่มีคุณภาพ แต่เป็นการยืมจากหน่วย ที่มีการบรรจุไว้ตาม อจย./อสอ. ของ มณฑลทหารบกที่ 13 เช่น แผนที่ เข็มทิศ อาวุธ ยุทโธปกรณ์ ซึ่งมีสภาพเก่าและล้าสมัย สอดคล้องกับการศึกษาของ สุรพงษ์ ไก่แก้ว (2545 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาทัศนคติต่อความมั่นคงและความพร้อมที่จะมีส่วนร่วมในกำลังสำรองของนักศึกษาวิชาทหารในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า ระบบการฝึกวิชาทหาร ด้านอาวุธยุทโธปกรณ์ที่ใช้ในการฝึก มีความเหมาะสมในระดับต่ำ

2.4 ด้านกระบวนการ พบว่า โดยรวมกระบวนการฝึกนักศึกษาวิชาทหารของศูนย์ฝึกนักศึกษาวิชาทหาร มณฑลทหารบกที่ 13 มีความเหมาะสมในระดับมาก สอดคล้องกับการศึกษาของ ไพชรินทร์ ศิริสมพันธ์ (2549 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการประเมินหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การทหาร) พ.ศ. 2544 ของโรงเรียนเสนาธิการทหารบก โดยใช้แบบจำลองชิป (IPP Model) ประเมินหลักสูตร 4 ด้านคือ ด้านบริบท ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต ผลการวิจัยพบว่า หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต(การทหาร) พ.ศ. 2544 ของโรงเรียนเสนาธิการทหารบก ในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านกระบวนการ เกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอน และการวัดผลประเมินผล มีความเหมาะสมในระดับมาก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของ สุวัฒน์ วัฒนารมย์ (2555: บทคัดย่อ) ซึ่ง ศึกษาการประเมินหลักสูตรชั้นนายร้อยเหล่าทหารการเงินของโรงเรียนทหารการเงิน กรมการเงินทหารบก โดยใช้แบบจำลองชิป (CIPP Model) ประเมินหลักสูตร 4 ด้านคือ ด้านบริบท ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต ผลการวิจัยพบว่า เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านกระบวนการ มีความเหมาะสมในระดับมาก โดยด้านกระบวนการเรียนการสอน ด้านการบริหารหลักสูตร และด้านการวัดผลประเมินผล มีความเหมาะสมในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามปัจจัยย่อย พบว่า ปัจจัยย่อยเกี่ยวกับการรับสมัครและรายงานตัวนักศึกษาวิชาทหารมีความเหมาะสมในระดับมาก โดยมีการกำหนดคุณสมบัติ วิธีการรับสมัคร วิธีการรายงานตัวการกำหนดวัน เวลาและสถานที่รายงานตัว ตลอดจนการแนะแนว จูงใจ ประชาสัมพันธ์ให้นักเรียนทราบก่อนการสมัครเป็นไปตามระเบียบว่าด้วยการรับสมัครนักศึกษาวิชาทหาร พ.ศ. 2547 ส่วนปัจจัยย่อยเกี่ยวกับหลักสูตรการฝึกนักศึกษาวิชาทหาร พบว่า โดยรวมมีความเหมาะสมทั้งระเบียบหลักสูตรการฝึก เนื้อหารายวิชา และการวัดผลประเมินผล โดยทุกชั้นปีจะมีการฝึกในที่ตั้งปกติและฝึกภาคสนาม ใช้เวลาการฝึกภาคสนามมากน้อยต่างกัน โดยตั้งแต่ชั้นปีที่ 3 ขึ้นไปจะได้เรียนรู้วิชาเฉพาะเหล่า ส่วนชั้นปีที่ 4 และ 5 จะเพิ่มเนื้อหาการศึกษาคุณงาน แต่อาจต้องปรับปรุงทั้งระเบียบหลักสูตรการฝึก เนื้อหารายวิชา และการวัดผลประเมินผล ของทุกชั้นปีเพื่อให้สอดคล้อง

กับสภาพปัจจุบันและอนาคตมากขึ้น เช่น การศึกษาดูงาน การใช้เทคโนโลยีในกิจการทหาร เช่น คอมพิวเตอร์ การช่วยเหลือผู้ประสบภัย เป็นต้น และปัจจัยย่อยเกี่ยวกับกิจกรรมการฝึกนักศึกษาวิชาทหาร พบว่า โดยรวมมีความเหมาะสม โดยพิธีชุมนุมสวนสนามมีการซักซ้อมก่อนทำพิธีทำให้นักศึกษามีความพร้อม กระทั่งพิธีอื่นที่ได้แสดงออก ส่วนกิจกรรมการฝึกภาคทฤษฎีและการฝึกภาคสนามทำให้นักศึกษาวิชาทหารได้เรียนรู้ตามเนื้อหาหลักสูตรเป็นอย่างดีแต่นักศึกษาวิชาทหารบางคนยังมีปัญหาในการปรับตัว นักศึกษาวิชาทหารได้มีส่วนร่วมกับชุมชนในการบำเพ็ญประโยชน์สาธารณะ เช่น การปลูกต้นไม้ การลอกห้วยหนองคลองบึงต่าง ๆ ได้ร่วมบริจาคโลหิตเนื่องในโอกาสสำคัญ และร่วมรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด ตลอดจนร่วมกิจกรรมอื่น ๆ ทั้งตามปฏิทินการฝึกและนอกปฏิทินการฝึกตามที่ผู้บังคับบัญชาหรือครูฝึกกำหนดตามความเหมาะสม ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่า การรับสมัครและรายงานตัว นักศึกษาวิชาทหาร หลักสูตรการฝึกนักศึกษาวิชาทหาร และกิจกรรมการฝึกนักศึกษาวิชาทหาร มีขั้นตอนดำเนินการที่ชัดเจน ผู้ปฏิบัติและเกี่ยวข้องสามารถปฏิบัติงานได้ง่าย ถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

2.5 ด้านผลผลิต พบว่า มีผลการประเมินโดยรวมสูงกว่าด้านอื่น ๆ ซึ่งหมายถึงโดยรวม นักศึกษาวิชาทหารมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ดีน่าพอใจ เมื่อพิจารณาตามปัจจัยย่อย ปรากฏว่าปัจจัยย่อยที่มีผลการประเมินในระดับมากที่สุดคือ ประเด็นท่านคิดว่านักศึกษาวิชาทหารมีจิตสำนึกมีอุดมการณ์ และมีความเลื่อมใสในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ เป็นประมุข เทิดทูน และยึดมั่นในสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ โดยมีค่าเฉลี่ยที่ 4.55 สอดคล้องกับการศึกษาของ สურพงษ์ ไก่แก้ว (2545 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาทัศนคติต่อความมั่นคงและความพร้อมที่จะมีส่วนร่วมในกำลังสำรองของนักศึกษาวิชาทหารในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษา พบว่า ความรู้ความเข้าใจในหน้าที่ความรับผิดชอบของนักศึกษาวิชาทหารอยู่ในระดับที่สูงมาก คือ นักศึกษามีความเข้าใจเป็นอย่างดีว่าชายไทยมีหน้าที่รับใช้ชาติด้วยการเป็นทหารและปกป้องประเทศชาติด้วยความจงรักภักดี ทัศนคติต่อความมั่นคงและความพร้อมที่จะมีส่วนร่วมในกำลังสำรอง พบว่า อยู่ในระดับที่สูงมาก โดยนักศึกษาวิชาทหารมีความรู้สึกนึกคิดที่ยึดมั่นในการปกครองในระบอบประชาธิปไตย และเชื่อมั่นศรัทธาในสถาบันทหารในระดับที่สูงมาก มีความเต็มใจที่จะเข้ารับการฝึกวิชาทหาร เต็มใจที่จะนำความรู้วิชาทหารไปใช้ในการปกป้องประเทศชาติ รวมทั้งเต็มใจที่จะทำกิจกรรมในฐานะกำลังสำรอง เพื่อช่วยเหลือประเทศชาติในระดับที่สูงมากเช่นเดียวกัน ทั้งนี้เนื่องจากการปฏิบัติของหน่วยฝึกนั้นผู้บังคับศูนย์ฝึกวิชาทหาร ตลอดจนผู้บังคับบัญชาทุกระดับชั้น ให้ความสำคัญในการฝึกสอน นักศึกษาวิชาทหาร โดยถือเป็นภารกิจหลักของหน่วยอีกภารกิจหนึ่ง มีการพิจารณาจัดข้าราชการเป็นเจ้าหน้าที่ครูฝึกวิชาทหาร หรือวิทยากรที่มีความสามารถด้านจิตวิทยาสอดแทรกการปลูกฝังอุดมการณ์ทางการเมืองในการฝึกสอนตลอดจนให้พยายามหลีกเลี่ยงการใช้กำลังพลประเภทอื่นเป็นครูฝึกวิชาทหาร ผู้บังคับศูนย์ฝึก อำนาจการควบคุมและกำกับดูแลการฝึกสอนนักศึกษาวิชาทหารให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและอย่างต่อเนื่อง แสดงออกถึงการเป็นผู้นำหน่วยโดยวางตัวให้เหมาะสมมีระเบียบ

วินัย หมั่นพบปะนักศึกษาวิชาทหารเป็นส่วนรวมและให้หลักการปฏิบัติที่เหมาะสมแก่นักศึกษาวิชาทหาร เสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างหน่วยฝึกฯ กับนักศึกษาวิชาทหารโดยพิจารณาจัดให้มีกิจกรรมร่วมกับนักศึกษาวิชาทหาร เพื่อให้ นักศึกษาวิชาทหารเกิดความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของ กองทัพบก เช่น การบำเพ็ญสาธารณประโยชน์เนื่องในวันสำคัญของชาติในโอกาสต่าง ๆ การแข่งขัน กีฬา เป็นต้น และในโอกาสที่หน่วยมีพิธีหรือกิจกรรมสำคัญ ๆ เช่น การสวนสนามสาบานธง การฝึก ตามวงรอบของหน่วยหรือการตรวจสอบทหารใหม่ เป็นต้น ให้พิจารณาจัดนักศึกษาวิชาทหารที่เข้ารับ การฝึกในหน่วยของตนมาร่วมสังเกตการณ์เพื่อให้ได้เห็นถึงความมีวินัยความเป็นระเบียบเรียบร้อย เกิดความประทับใจและความรู้สึกที่ดีของนักศึกษาวิชาทหารต่อกองทัพบก

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

3.3.1 ศูนย์ฝึกนักศึกษาวิชาทหาร มณฑลทหารบกที่ 13 ควรจัดทำแผนปฏิบัติการ ประจำปีระยะสั้นและระยะกลางเพื่อเตรียมความพร้อมและรองรับการดำเนินงานในปีต่อไป

3.3.2 สื่อและอุปกรณ์บางชนิดชำรุดมาก ขาดการซ่อมแซม โดยต้องเสียค่าใช้จ่าย ซ่อมบำรุงจำนวนมาก ไม่คุ้มค่า จึงควรตั้งงบประมาณจัดซื้อเพิ่มเติม

3.3.3 ศูนย์ฝึกนักศึกษาวิชาทหาร ควรจัดสร้างค่ายฝึกถาวร ประกอบด้วยที่พักครูฝึก ที่พักนักศึกษาวิชาทหาร กองอำนวยการฝึก สถานีฝึก และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ

3.3.4 ควรเพิ่มโอกาสแก่นักศึกษาวิชาทหารให้สามารถได้รับการคัดเลือกเข้ารับ ราชการทหารได้ หรือใช้การสอบคัดเลือกจากนักศึกษาวิชาทหารเป็นหลัก เพื่อเป็นการจูงใจให้ ผู้ที่ เข้ามาฝึกศึกษาวิชาทหาร มีความตั้งใจในการรับการฝึก มีระเบียบวินัย และรักศักดิ์ศรีการเป็น นักศึกษาวิชาทหาร

3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรมีการศึกษาแนวทางการพัฒนาการฝึกนักศึกษาวิชาทหารและประเมินการ ฝึกนักศึกษาวิชาทหารทุกชั้นปี ของศูนย์ฝึกนักศึกษาวิชาทหาร มณฑลทหารบกที่ 13

3.2.2 ควรมีการศึกษาแนวทางการพัฒนาการฝึกนักศึกษาวิชาทหารและประเมินการ ฝึกนักศึกษาวิชาทหาร ของศูนย์ฝึกอื่น ๆ